

LIETUVOS BANKAS
EUROSISTEMA

Lietuvos ekonomikos apžvalga

Gediminas Šimkus | Lietuvos banko valdybos pirmininkas

Vilnius, 2021 m. rugsėjo 27 d.

Pagrindinės Lietuvos eksporto rinkos po pandemijos sukkelto šoko atsigaus kitais metais

Besivystančios ir mažų pajamų šalys pandemijos padarinius jaus dar kurį laiką

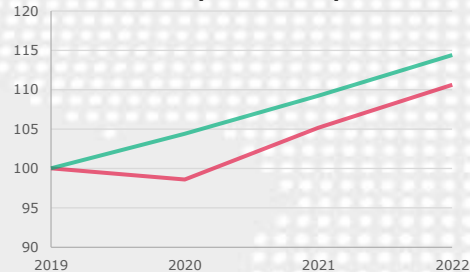
Pandemijos efektas realiojo BVP augimo prognozėms

(Indeksas, 2019 m. = 100)

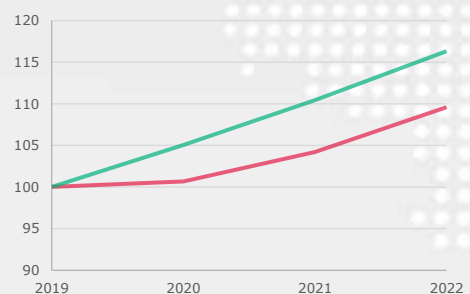
Indeksas **Išsivysčiusios šalys – pagrindinės Lietuvos eksporto rinkos**

Indeksas **Besivystančios šalys**

Indeksas **Mažų pajamų šalys**

Išsivysčiusios pasaulio valstybės dvejomis dozėmis paskiepijo vidutiniškai **55 proc.** savo gyventojų

Besivystančios pasaulio valstybės dvejomis dozėmis paskiepijo vidutiniškai **19 proc.** savo gyventojų

Dabartinė Lietuvos ekonomikos padėtis

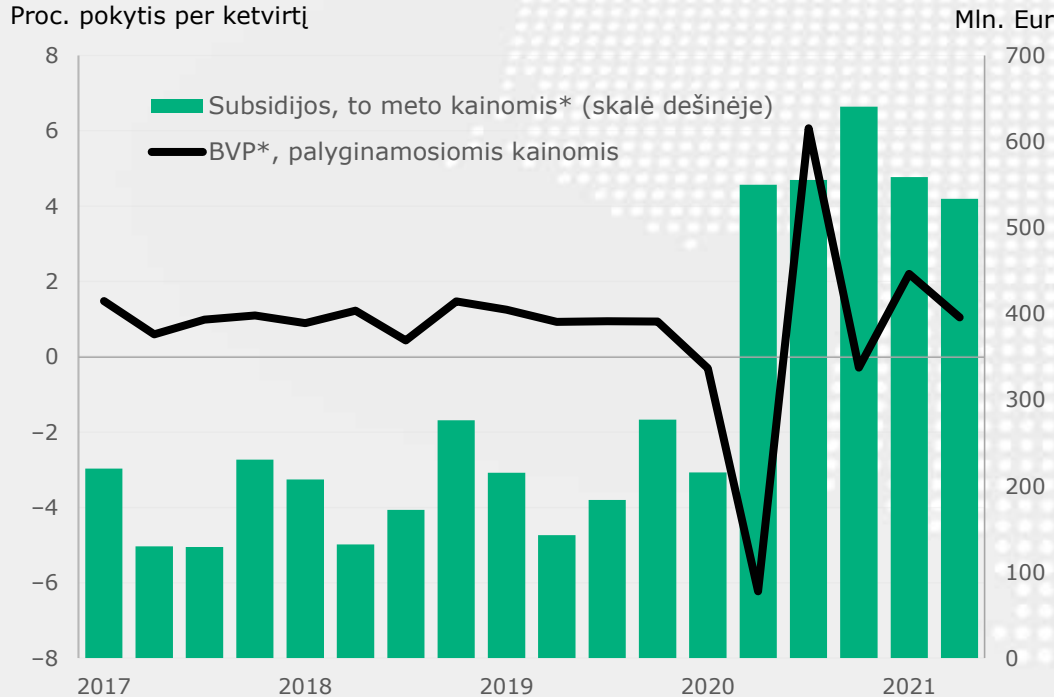

Antrasis karantinas nesustabdė Lietuvos ekonomikos plėtros

Reikšmingai prisidėjo valstybės subsidijos ir tinkamas verslo pasirengimas

BVP raida ir išmokėtos subsidijos

Mažesni antrojo karantino neigiamą poveikį ekonomikai lėmė:

- Tinkamas verslo pasirengimas naujai pandemijos bangai
- Augęs pasiskiepijusių gyventojų skaičius

Ekonomikos augimą skatino:

- Valdžios sektoriaus parama
- Sėkminga eksportuotojų veikla
- Maža ekonomikos priklausomybė nuo labiausiai apribotų ir paveiktų veiklų

Šaltiniai: Lietuvos statistikos departamentas ir Lietuvos banko skaičiavimai.

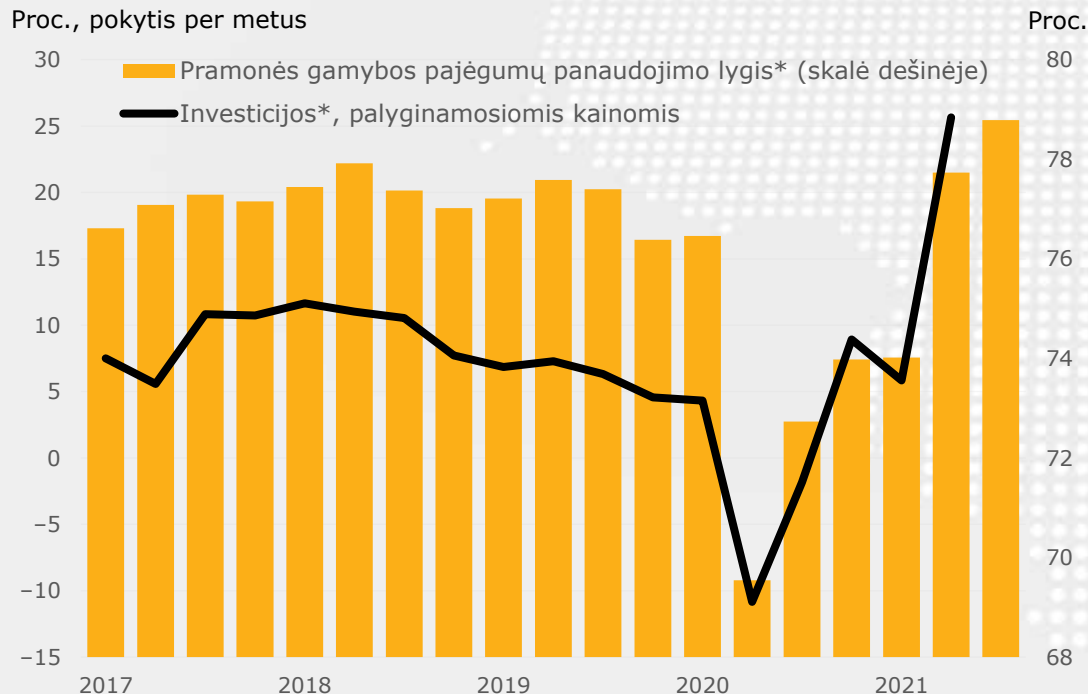
* Pagal sezoniškumą pakoreguoti duomenys.

Didėjant produkcijos paklausai, auga investicijos

Verslas kloja pamatus plėtrai ateityje

Investicijų ir pramonės gamybos pajėgumų panaudojimo lygio raida

2020 m. investicijas labiau skatino valdžios sektorius, o 2021 m. jos auga dėl privačiojo sektoriaus projektų

Investicijas labiausiai skatino:

- Atsigaunanti užsienio paklausa
- Gerėjantys verslo lūkesčiai
- Gera įmonių finansinė padėtis
- Iki aukštumų pakilęs gamybos pajėgumų panaudojimo lygis

Daugiausia prie investicijų plėtros prisideda investicijos į gamybos įrenginius. Tai leidžia tikėtis palankios eksporto raidos ateityje

Šaltiniai: Lietuvos statistikos departamentas ir Lietuvos banko skaičiavimai.

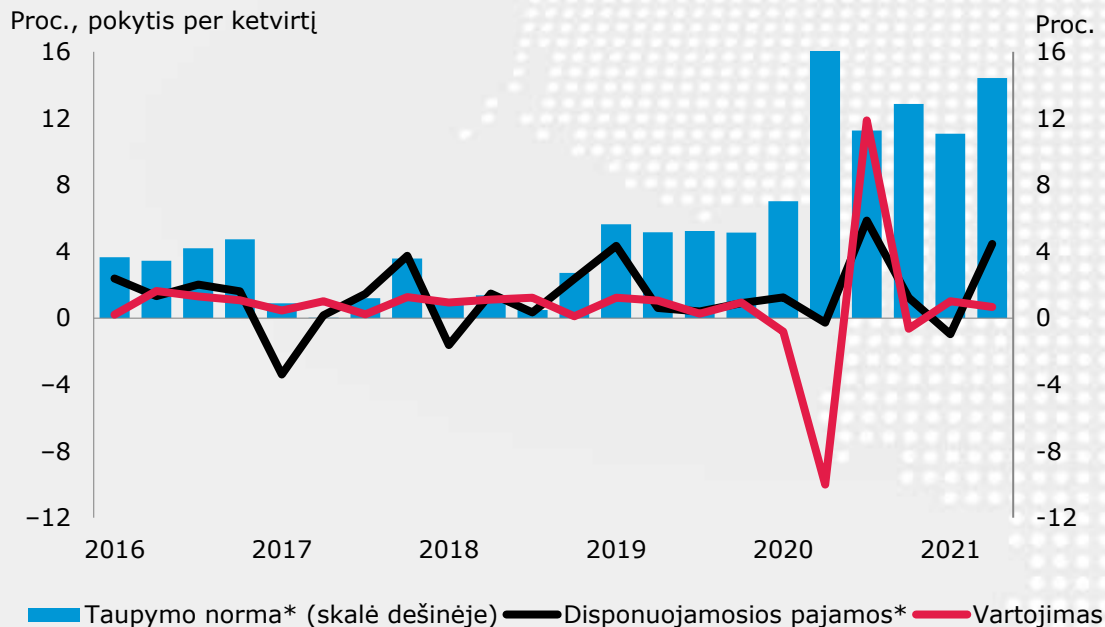
* Pagal sezoninį pakoreguoti duomenys.

Gyventojų išlaidos didėja vangiai, vis dar daug taupoma

Santaupos leis daugiau išleisti ateityje

Namų ūkių pajamos, vartojimas ir taupymo norma

Labiausiai gyventojų pajamas didino augantis atlygis. Darbo užmokesčio pokyčiai*:

- privačiajame sektoriuje +13,3 proc.
- viešajame sektoriuje +10,1 proc.
- bendrai šalies ūkyje +12 proc.

* Vidutinis mėnesinis bruto darbo užmokestis 2021 m. II ketv., palyginti su 2020 m. II ketv.

Pajamos didėjo ne tik dirbantiesiems. Jos didėjo ir kitoms asmenų grupėms – verslininkams, investuotojams, socialinių išmokų gavėjams

Vartojimui augti potencialo daug – sutaupoma pajamų dalis yra reikšmingai didesnė nei prieš pandemiją

Šaltiniai: Eurostatas, Lietuvos statistikos departamentas ir Lietuvos banko skaičiavimai.

*Lietuvos banko įverčiai.

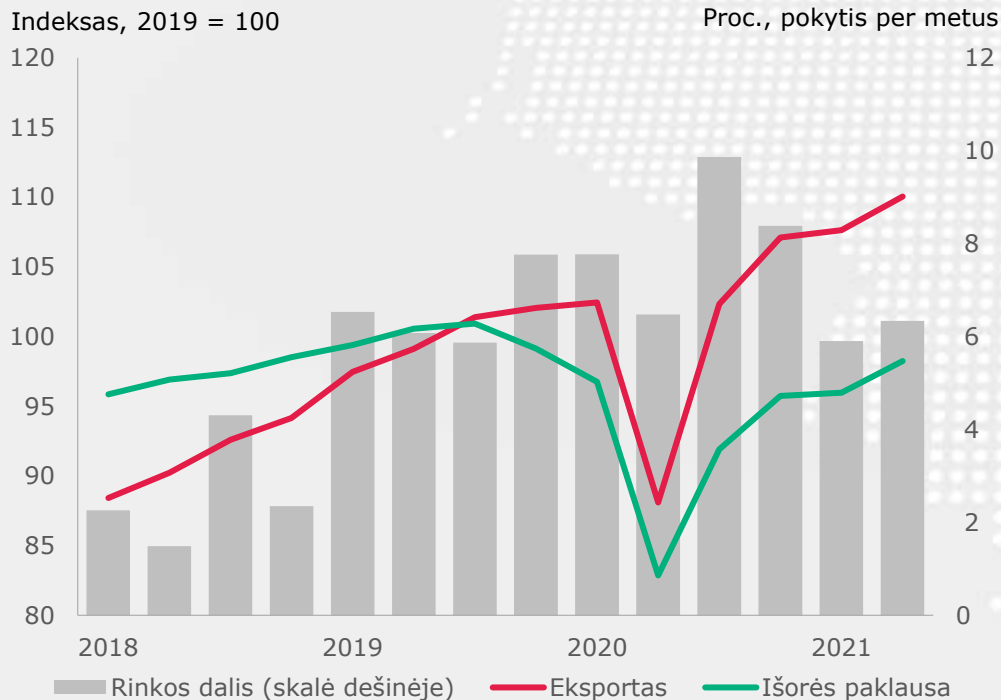
Pastaba: Pagal sezoninį pakoreguoti duomenys.

Atsigaunant išorės paklausai Lietuvos eksportas augo

Ir išorės paklausa, ir eksportas auga panašiu tempu

Lietuvos eksporto rinkos dalies metinis pokytis, eksportas ir išorės paklausa

Šaltiniai: Lietuvos statistikos departamentas, ECB ir Lietuvos banko skaičiavimai.

Didėjanti Lietuvos eksporto rinkos dalis rodo, kad konkurencingumo užsienio rinkose neprarandame

Užsienio paklausa Lietuvos prekėms ir paslaugoms atsigauna, tad pardavimai užsienio rinkose priklausys nuo gamybos pajėgumų ir investicijų

Prie prekių eksporto augimo prisidėjo:

- Reagentai, fermentai
- Mineraliniai produktai
- Baldai ir mediena

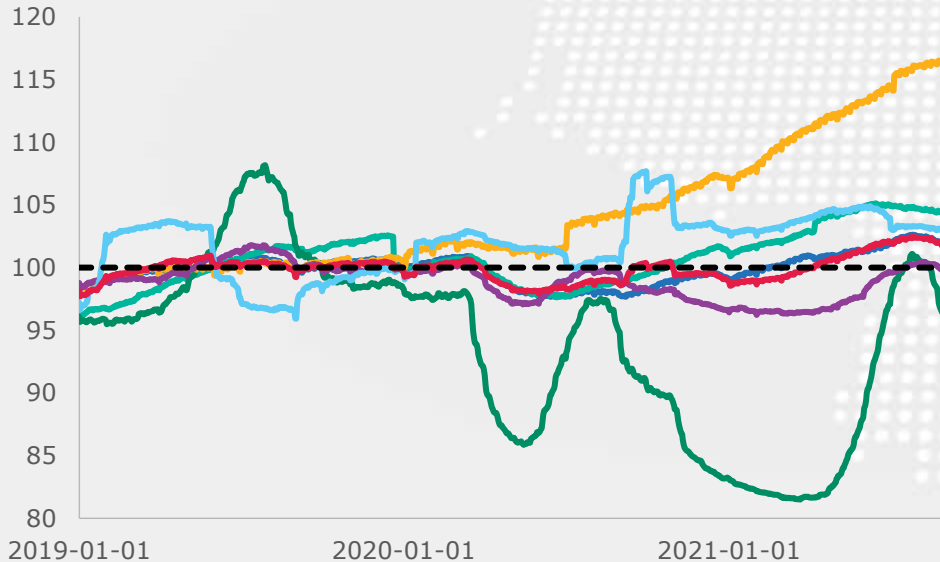
Dirbančiųjų skaičius didėja, tačiau atsigavimas netolygus

Pradedą trūkti darbuotojų, o tai skatina spartesnį darbo užmokesčio augimą

Darbo vietų pokyčiai skirtinguose sektoriuose

Indeksas, 2019 = 100

— Apdirbamoji gamyba
— Apgyvendinimas ir maitinimas
— Pramogos ir poilsis
— Visa ekonomika

— Transportas
— Informacija ir ryšiai
— Viešasis sektorius

Šiomet dirbančiųjų ypač gausėjo IT, transporto ir sandėliavimo veiklose, apdirbamojoje gamyboje

Pandemijos labiausiai paveiktose apgyvendinimo ir maitinimo bei pramogų ir poilsio veiklose dirbančiųjų skaičius ėmė atsigauti tik šių metų antrąjį ketvirtį

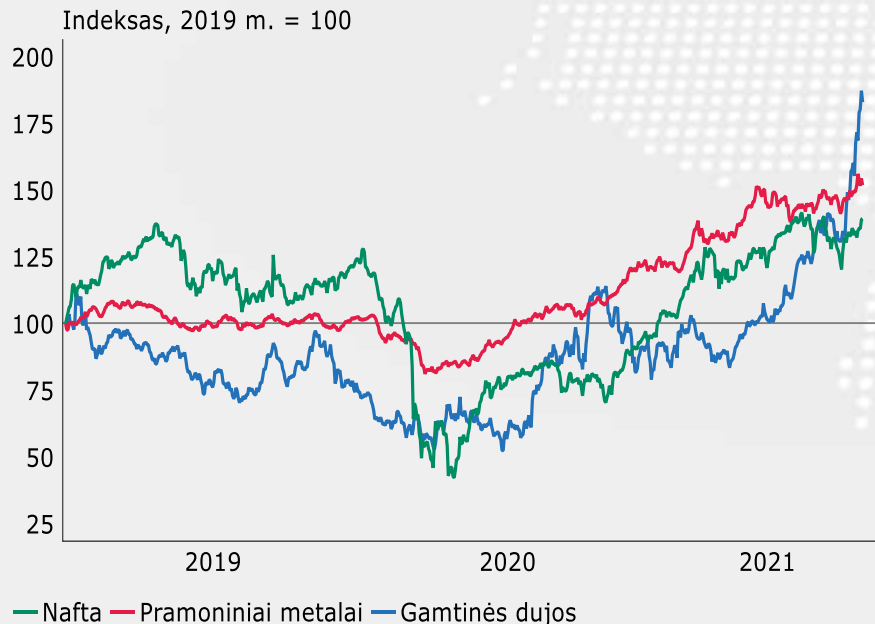
Nuo 2020 m. ketvirtojo ketvirčio darbuotojų ėmė trūkti daugelyje ekonominių veiklų. Todėl darbo užmokestis augo net ir tada, kai vėl buvo sugriežtinti gyventojų judėjimo ir įmonių veiklos ribojimai

Pakilusios žaliavų kainos persiduoda pramonės prekių kainoms

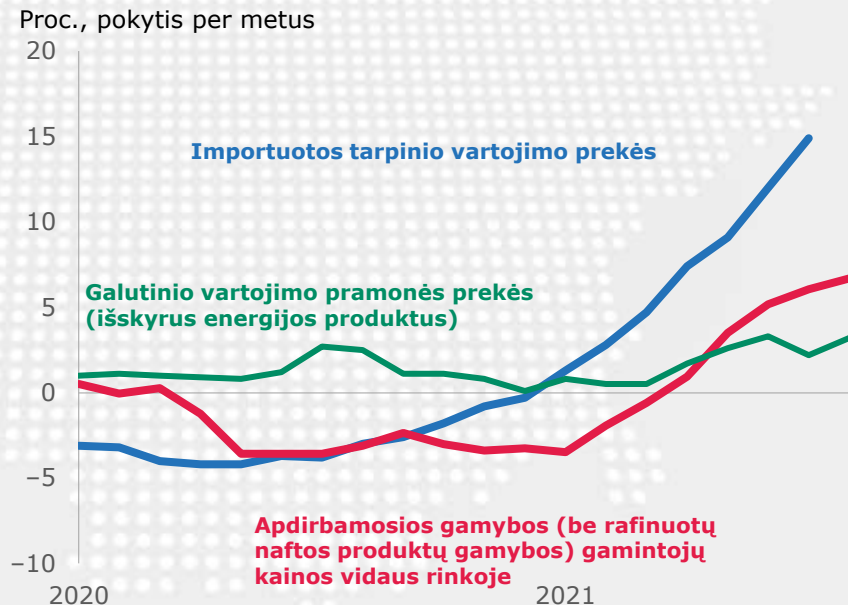
Padėtį švelnintų atslūgusi įtampa tiekimo grandinėse

Žaliavų kainų pokyčiai

Šaltiniai: Lietuvos bankas ir Macrobond.

Importuojamų, gamintojų ir galutinio vartojimo prekių kainos

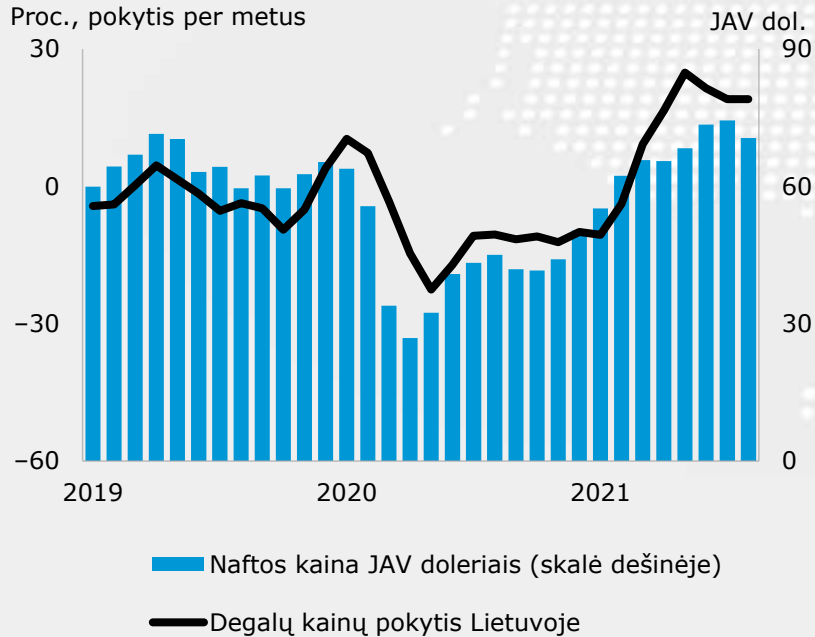
Šaltiniai: Lietuvos statistikos departamentas ir Lietuvos banko skaičiavimai.

Degalų kainų augimą ypač veikia bazės įtaka

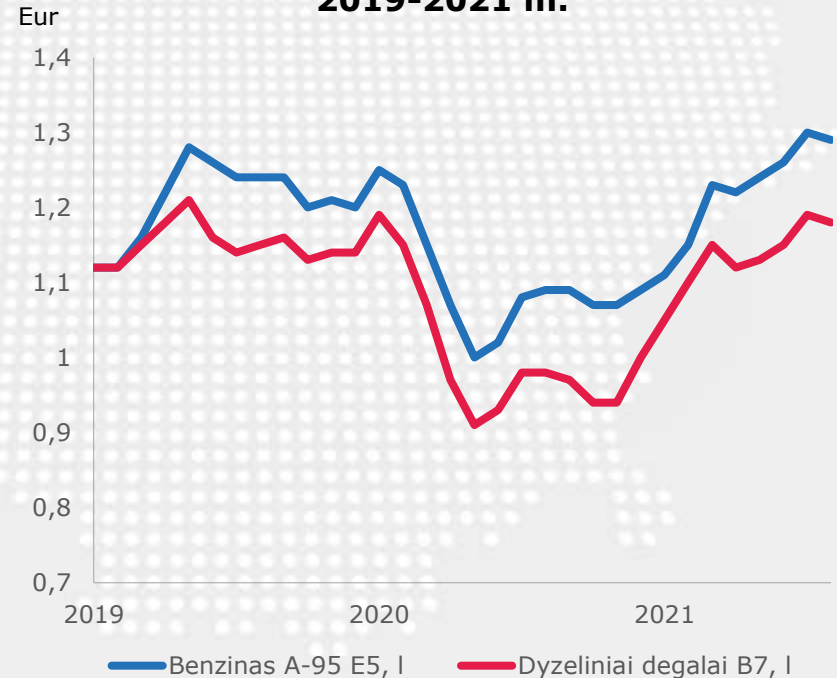
Nafta pernai buvo reikšmingai atpigusi, o dabar kainuoja maždaug tiek pat, kiek 2019 m.

Naftos ir degalų kainų kaita

Šaltiniai: „Reuters“, Lietuvos statistikos departamentas ir Lietuvos banko skaičiavimai.

Populiariausių degalų kainų kaita 2019-2021 m.

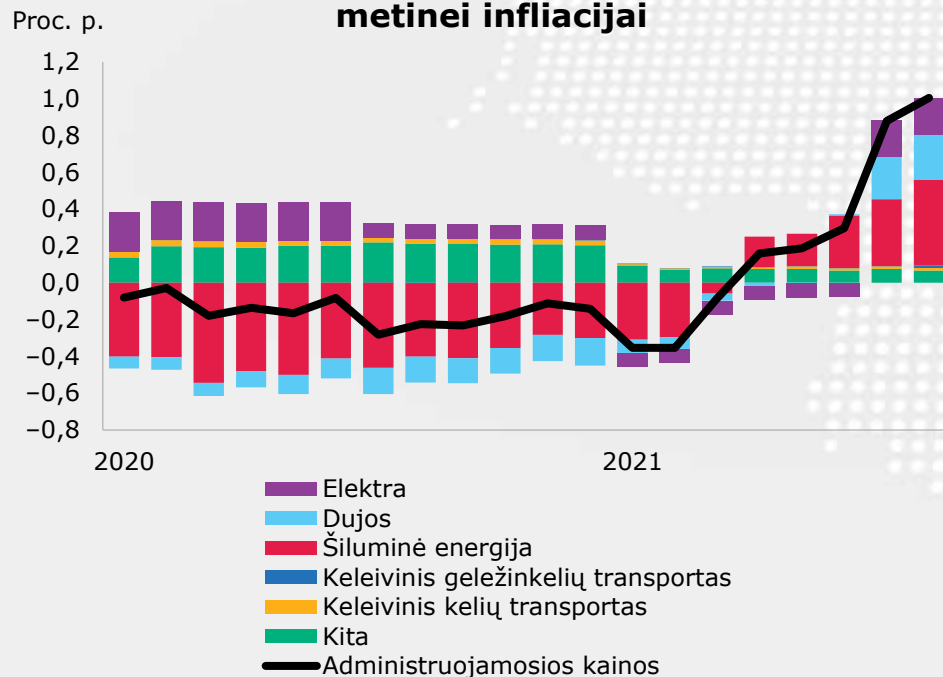
Šaltiniai: Lietuvos statistikos departamentas ir Lietuvos banko skaičiavimai.

Brangstančios žaliavos lemia ir elektros, dujų ir kitų administruojamųjų kainų didėjimą

Tokios aukštos dujų kainos neturėtų būti tvarios

Administruojamųjų kainų įtaka bendrajai metinei infliacijai

- Elektros kainos rinkoje per metus padvigubėjo
- Gamtinės dujos rinkoje kainuoja maždaug šešis kartus daugiau nei prieš metus
- Pakilus elektros ir gamtinių dujų kainoms rinkoje, padidintos elektros bei gamtinių dujų kainos būtiniams vartotojams

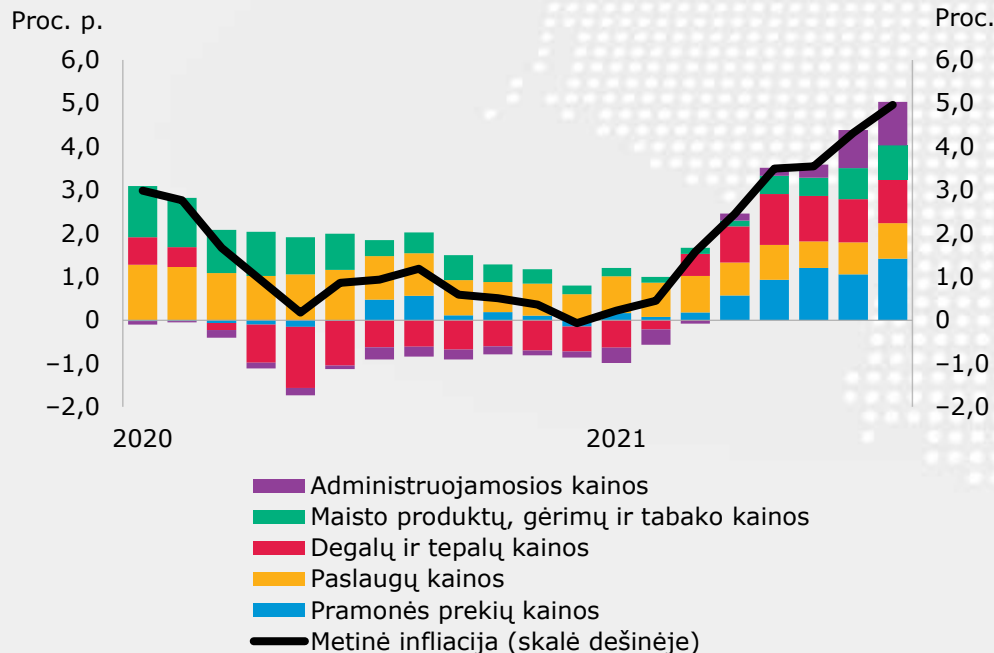
Pakilusios biokuro ir gamtinių dujų kainos didina ir šilumos energijos kainas

Infliacija didėja daugiausia dėl pasaulinėse rinkose brangstančių žaliavų

Paslaugos brangsta lėčiau

Metinė infliacija ir jos kaitos veiksniai

Infliacijos padidėjimui didžiausią įtaką daro:

- Atsigavusios naftos kainos ir žema palyginamoji bazė. Jų įtaką atspindi degalų kainų pokyčiai
- Pakilusios kitų žaliavų, metalų, dujų kainos, kurios veikia pramonės prekių ir elektros, dujų, šilumos (administruojamąsias) kainas

Paslaugų kainų augimas, palyginti su pandemijos pradžia, ir toliau yra sumažėjęs

Naujausios prognozės

Patikslintos prognozės – 2022 m. numatomas lėtesnis augimas dėl sankcijų Baltarusijai poveikio

Pagrindinės rizikos

Lėtesni vakcinacijos tempai ir galimos naujos, vakcinoms atsparios COVID-19 atmainos

Per anksti nutraukta pagrindinių prekybos partnerių fiskalinė parama įmonėms gali nulemti bankrotų bangą

Didesnis, nei šiuo metu tikimasi, įtampų su Baltarusija ir Kinija poveikis Lietuvos ekonomikai

Užsitęsianti kainų ir atlyginimų spiralė, gali nulemti ekonomikos perkaitimą vidutiniu laikotarpiu

Greitesnis, nei šiuo metu tikimasi, perteklinio taupymo mažėjimas

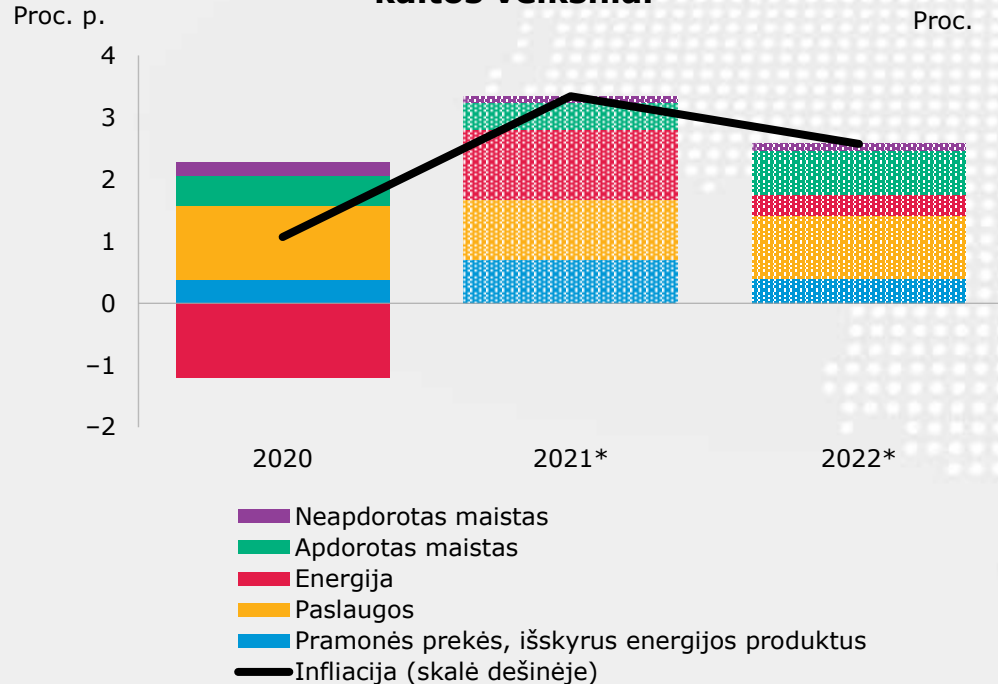
	2021 m. rugsėjis (2021 m. birželis)		
	2020	2021	2022
Ekonominis aktyvumas (% , pokytis per metus)			
Realusis BVP	-0,8	4,9 (5,1)	3,5 (4,1)
Privatusis vartojimas	-1,5	5,6 (6,2)	6,6 (6,5)
Valdžios sektoriaus vartojimas	0,1	0,1 (0,3)	0,0 (0,0)
Investicijos	0,1	11,1 (8,5)	6,3 (5,5)
Eksportas	-1,3	11,4 (8,2)	4,6 (5,9)
Importas	-6,4	14,8 (11,4)	7,4 (7,9)
Darbo rinka			
Nedarbo lygis (%)	8,5	7,2 (7,1)	6,8 (6,6)
Užimtumas (% , pokytis per metus)	-1,5	0,6 (0,7)	0,2 (0,4)
Kainos ir sąnaudos (% , pokytis per metus)			
Darbo užmokestis	10,2	9,4 (7,0)	7,6 (5,9)
SVKI	1,1	3,3 (2,2)	2,6 (2,1)

Infliacijos prognozę labiausiai didino pakeltos energijos ir pramonės prekių kainos

Infliacijos padidėjimą lemia laikini veiksniai, jau kitamet numatomas lėtesnis kainų augimas

Faktinė ir prognozuojama infliacija ir jos kaitos veiksniai

Prognozių peržiūrai įtakos turėjo

- Įtrauktas elektros ir gamtinių dujų kainų didinimas
- Padidinta naftos kainų prielaida
- Užsitęsusi įtampa žaliavų rinkoje ir tiekimo grandinėse

Pagrindinės rizikos

Dar ilgiau užsitęsianti įtampa žaliavų rinkoje, kurią gali lemti ir geopolitiniai veiksniai (pvz., dujų atveju), bei tiekimo grandinėse

* Prognozė

Šaltiniai: Lietuvos statistikos departamentas ir Lietuvos banko skaičiavimai.

Šiame leidinyje taip pat skaitykite

Lietuvos ekonomikos apžvalga

2021 m. rugsėjis

Eurosistemos pinigų politikos strategijos peržiūros rezultatai

Ar siūlomi *Sodros* senatvės pensijų indeksavimo pakeitimai efektyviai sprendžia mažų senatvės pensijų problemą?

Ar brangstančios žaliavos ir būstas jau yra infliacija?

Makroekonominių prognozių neapibrėžtumas ir paklaidos

Dėl skirtingų vakcinacijos tempų ir fiskalinės paramos apimčių pasaulio valstybių ekonomikos atsigauna nevienodais tempais

Antrasis karantinas nesustabdė Lietuvos ekonomikos plėtros ir sudarė sąlygas sparčiam ekonomikos augimui šiais metais

Infliacijos padidėjimą daugiausia lemia pakilusios įvairių žaliavų kainos. Išblėsus laikinų veiksnių įtakai – atslūgus įtampai žaliavų rinkoje ir tiekimo grandinėse, žemos palyginamosios bazės efektui – infliacija turėtų sumažėti

Kitų metų ekonomikos plėtrą šiek tiek ribos sankcijų Baltarusijai poveikis. Numatome, kad 2021 m. Lietuvos ekonomika augs 4,9, o 2022 m. – 3,5 proc.

Dékoju už démesj

